

A NAGY KALAND

V.

A Pej-ej barlangban

Kujjang városból kétnapos izgalmas autóbuzsutazással értem el Jang-Can-Pába. Izgalmas volt az út, mert öreg Dodge-unk igen rakoncátlanul viselkedett. Mint egy részeg ember, hol az út baloldalán, hol jobboldalán imbolygott.

Jang-Can-Pa kis falucska Kujzso tartomány nyugati felében Táfa (régli nevén Táting) város közelében. Az országút két oldalán épült szegényes szalmafedelű fakunyhókban néhány száz hán, jl és miao nemzetiségű lakos mostoha körülmények között éli életét...

A falu körül több száz kilométernyi körzetben kopár karsztdéák terül el. A mészkőfennsík átlagban 1200–1500 m tengerszint feletti magasságban fekszik és mély kányomokban (felszakadt ősi barlangjáratokban) rohanó kékvízű karszfolyók tagolják nagy tömkekre.

Jang-Can-Pa környéke egyike a legvadabb karsztdéákéknak. Az idetevődő szpeleológus szíve csak úgy repes az örömtől. A fátlán, kopár mészkőfennsík mélyén a nagyméretű barlangok száza húzódnak. A falu háza között és közvetlenül mellettük néhány négyzetkilométernyi területen több mint száz mély zomboly található.

A kis falu melletti szép, modern iskolában ütöttem fel főhadiszállásomat. Elhatároztam, hogy egy kicsit „szétnézek” a jangcanpai „alvilágban”, felkeresem a legerdekesebb, legnagyobb barlangokat.

Az iskola tanári karában remek túrársakra akadtam. Az intézet igazgatója, Li-Szu-kui elvtárs maga is vállalkozott arra, hogy elkísér a föld alatti túrákra.

Megénkezesem után nyomban megszerveztem az első barlangi expedíciót. Cél: a falutól ENY-ra levő Pej-ej barlangrendszer bejárása.

Felszerelésünket, lámpáinkat, valamint a rizslepényeket és narancsokat, helyi szokás szerint, nagy gyékénykosarakban helyeztük el, melyeket kísérorink hátukra véve cipeltük a barlanghoz. Nem hiányoztak a csomagból a nagy kínai hópalackok sem: a nehéz barlangtúra során a friss ivóvíz igen üdítő ital.

Ut közben az országúton mosolygós arcú kínai lányokkal találkoztunk. Há-

tukon nagy puttony, tele antracittal. A tűzifa itt ismeretlen fogalom, „kénytelenek” 8000 kcalóriás antracittal fűteni. Ez viszont bőven van, csak ki kell menni a falu határába és meg kell tölteni a kosarakat...

A falutól három km-re az országot mély szakadéki széléhez vezetett. Ez a szakadéki nem más, mint a Pej-ej-barlang egy beszakadt szakasza. Az országot felől azonban a 100 m-es függőleges, cseppkőves falon leereszkedni nem lehetett, a barlang felett át kellett mászni a túlsó oldalra és ott egy keskeny ösvényt követve értük el a mintegy 150 m hosszú beszakadás alját.

A beszakadás északi végén, de már barlangboltozat alatt létesítették barlangi túránk bázisát. Li-Szu-kui és Tu-Szi-hua elvtársakkal először az északi barlangág bejárására indultam.

Előbb a patak jobb partján haladtunk, majd az ösvény a túlpartra vezetett. Megdöbbenve tapasztaltam, hogy itt nemcsak emberek járnak, hanem igen gyakran szamarak, vagy öszvérek is. A kövek közt ennek cáfolhatatlan bizonyítékait fedeztem fel. Csak azt nem tudtam akkor még, hogy mit keresnek ezek a számmárkavánok ebben a sötét barlangban...

A barlang méretei nagyszerűek: a folyosó átlagos magassága 60–80 m, szélessége 30–35 m. Az utat helyenként leszakadt sziklatömbök nehezítik meg, egyik-másik szikladarab több ezer tonnát nyomhat. A bejáratról 300 m-re egy ilyen hatalmas sziklatömb úgy eltorlaszolta a patakot, hogy az szép vizesét alkot.

Nem sokkal később omladékhegyre kellett felmásznunk, majd visszaereszkedtünk a patak partjára. Hirtelen világosodni kezdett. A kb. 100 m magasra felboltozott barlangmennyezet mintegy 10 m átmérőjű kör alakban beszakadt és ezen a természetes ablakon beszűrődő fény kísérteties félhomályt teremtett a barlangban.

S ekkor furcsa dolgot fedeztem fel. Egy halom antracit mellett, kötömbök között, nagy duplafalú üstökben valami szürke színű pép fortlyogott. Körülnéztem, de sehol teremtett lelket nem láttam. Társaim ijedten vonszoltak tovább, mondván, hogy itt életveszélyes a tartózkodás. A kondérokban „házi használatra” köfetéshez robbanó anyagot főztek a jangcanpai parasztok...

E nagy csarnokban az út kettéágazott: a patak folyási irányával szemben észak

A Pej-ej barlang északi szakaszának egyik cseppkőves terme

felé szűk folyosó nyílt, melyet a víz teljes szélességében kitöltött. A víz mindjárt az elején több méter mélységű volt, — gumicsónak hiányában erre nem halhattunk. Kelet felé kb. 35–40 m széles járatban kapaszkodtunk fefelé és mintegy 50 m magasban az előbbihez hasonló méretű barlangjárathoz jutottunk. Ebből jobbra két óriási barlangterem nyílt.

A legtávolabbi, mintegy 50 m hosszú barlangteremben apró, pisilákoló fényekre lettem figyelmes. Közelebb mentem és cseppkővekből alkotott természetes fülkékben „emberi településekre” bukkantam. A barlanglakók megdöbbenve bámultak rám, nem tudták elképzelni, mit kereshetek itt az alvilágban.

Két család élt itt az örök sötétség honában. Ők voltak a robbanóanyag-kotvasztók. Az éveken át tartó föld alatti élet során arcuk egészen megfakult, szemük már elszokott a napfénytől. Szállásukat azért rendezték be ilyen messze a barlangban, hogy esetleges robbanás esetén teljes biztonságban legyenek.

Bejártam a környező termeket is. Onnan azonban továbbjutni nem sikerült. Folyamatos térképezés közben visszafelé indultunk. Hosszú vándorlás után a barlangi „szamárosvényen” vissza keveredtünk bázispontunkra...

Következett a túra második szakasza. Felhőrpintettünk egy-egy pohár forró vizet és most a barlangi patak folyását követve dél felé indultunk el. A barlang elején kb. 15–20 m magasban egy 6×8 m szelvényű „kisebb” oldalág csatlakozott be, de sajnos oda nem tudtuk felmászni. Hasonló, de jóval nagyobb méretű régi oldalágat már az előbbi bázistáborunk mellett is felfedeztünk.

A déli szakasz kevés eredménnyel járt. Mintegy 200 m-re a patak vize teljesen kitöltötte a járatot. Csak speciális felszerelés birtokában mehettünk volna tovább.

A következő napokban még több helyen sikerült elérnem különböző barlangjáratokon keresztül a Pej-ej barlang patakját. Ez távolabb már valószínűleg föld alatti folyóvá duzzadt. Feltevézésem szerint a jangcanpai plató barlangjáratainak a hossza megközelíti a 100 km-t. Egy jól felszerelt magyar barlangkutató expedíciónak szép feladata lenne, hogy teljes egészében feltárja a hatalmas föld alatti vízhálózatot. Ennek a kutatómunkának és sivar vidék vizellátás szempontjából igen nagy gazdasági jelentősége lenne...

Balázs Dénes

Társaim, balról: Lo Á-Csen, Li Szukui, Tu Szi-hua és Sui Cü-fa (Szerző felv.)

